

Az novellákról

– A Zsuzsi volt a kedvenc báránynom – mesélte Babi néni. Kint álltunk az ajtaja előtt, ahogy szoktunk, én a falnak támaszkodva, ő az ajtórésben, a vékony madártestével védelmezett lakás öregszagába burkolózva.

– Soha olyan fehéret nem láttam, mint a Zsuzsi – folytatta. – A legszebb volt az összes között, és a legokosabb is. Ha felmutattam egy kockacukrot, leült, mint egy kutya, a hátsó lábaira, és kivárta, hogy odaadjam neki a kezemből. Az ajkaival vette el, de olyan finoman, mintha csak egy pillangó szállna a tenyereimre.

Tartózkodóan bólogattam. Biztos voltam benne, hogy a sztori nem ennyi, hiszen ismertem már Babi nénit, három éve volt a szomszédom. Azóta nem engedett be a lakásába egyszer sem, azt viszont elvárta, hogy a folyosón ácsorogva végighallgassam, és hetente kétszer bevásároljak neki.

– Az ágyamban aludt a Zsuzsi – jelentette ki Babi néni önérzetesen, mint-ha csak egy kalandjáról számolna be a sok közül, amivel nem kéne dicsekednie, de szíve mélyén mégis büszke rá. – Akkoriban farkasordítóan hideg telek jártak, és ő úgy melegített, mint... nos, mint egy báránybőr bunda. Csak még jobban, mert élt, és ez fűtötte belülről, érted.

Akkoriban. Ez volt Babi néni kedvenc szava, így, minden további konkrétum nélkül.

– Persze közben ott volt a háború – mesélte, elkomorodó szemekkel. – Ez volt az utolsó év, akkor már mindenki megérezte a saját bőrén, még vidéken is, mit jelent az éhezés.

Közeledünk, gondoltam, és összefontam a karjaimat. Stabilabbnak tűnt ez a póz, mint csak úgy nyeglén támaszkodni.

– A Zsuzsi még mindig picike volt, puha, ugribugri báránnyelűcske. Nem vette el a kedvét semmi, hiába kellett levágnunk az anyukáját is, akkor már jobban kötődött hozzám. Ha nem is lehettem anyja helyett anyja, lévén magam is gyerek, de a legjobb barátok voltunk, amit csak egy kislány vagy egy kisbárány kívánhat. Ez az érzés segített át engem a szűkölködésen egyedül, mert akkor már bizony gyakorta előfordult, hogy napokig csak rántott leves jutott a tányérokba, egy kis maradék hússal feldobva nagy ritkán. Csak az íze kedvéért, hogy ne felejtjük el egészen, milyen normális emberek módjára enni, és persze hogy ne soványodjunk le mi, gyerekek teljesen, meg a dédmama se, aki ugyan odébb lakott, pár kilométerre, de róla is a szüleim gondoskodtak. Aznap nála voltam, engem küldtek érte, hogy kísérjem át hozzánk ebédre, és hát az ő tempójával órákig tartott az út. Hazaérve ott várt már a leves, éhesek voltunk, befaltuk azt a kis semmiséget azonnal. Csak ebéd után tűnt fel, hogy a Zsuzsi nem szaladt elém a kapuban, ahogy szokott.

Erre már őszintén bólogattam. Úgy tudtam, hogy jönni fog valami hasonló fordulat. Babi néni történetei eléggé egy kaptafára készültek, és hiába

kértem ezerszer, hogy szorítkozzon azokra, amiktől nem álmodom hetekig rosszat, nem bírt leállni velük.

– Olyan picike volt – folytatta az öreglány –, hogy egy évre elfogyott az én Zsuzsim. Az én ártatlan, hópihe kisbárányom, aki olyan volt nekem, mint a testvérem. A csontjait – a megfőzött csontjait, természetesen, mert a leveshez alaplé is kell, és akkoriban nem hagyunk veszni semmit – kiszedtem a kutyák tányérjából, és illően eltemettem, ennyit tehettem az én Zsuzsikáért, a többi ott volt a gyomromban. Hát, erről ennyit. Na és te, Ancsám, mesélsz valami izgalmasat az utazásaidról? Nekem, szegény bezárt öregasszonynak ez az egyetlen lehetőségem a világjárásra, végigjárni fejben azokat a gyönyörű helyeket. És persze átélni azokat a szép emlékeket, amiket mondani szoktál, tudod, na.

A jó kurva nénikédet, Babi néni, gondoltam, és megköszörültem a torkomat.

– Hát persze. De miért nem ülünk le?

Olyan üveges szemekkel nézett rám, mintha nem értette volna, mit mondtam. Megvontam a vállam és folytattam, mintha mi se történt volna, és magam sem érteném.

– Azt meséltem már, amikor a Grenadine-szigeteken voltunk Eddivel?

– Nem, azt még nem.

– Na, ott aztán le lehet menni a térképről. Csupa sziget az egész hely, mint a neve is mutatja, de nem túl nagyok, sőt, egészen picikék. Ott még romlatlan formájában él a természet. Ja, és az emberek is.

– Mint a paradicsom, olyan lehet – ábrándozott Babi néni.

– Olyan is, pontosan. Olyannak tűnt, legalábbis, amikor odaérkeztünk, áttetszően kék tengervíz, buja, burjánzó növényzet, egzotikus állatok mindenhol, sőt, az emberek is zömében félpucéron járnak-kelnek. Mintha visszatértünk volna egy másik korba, amikor még lehetett élni. De aztán jött a szökőár.

– Hogy micsoda?

– Egy nap Eddi riasztást kapott a telefonjára, hogy szökőár közeledik a szigetek felé. Még talán lett is volna idő elmenekülni, ha nem indul be egyúttal az esőzés. De ne olyat tessék elképzelni, mint itt egy égszakadás, az ott csak pötyörgésnek számítana, hanem egy vastag, tomboló, áthatolhatatlan vízfüggönyt vagy inkább falat, amin nincs átjárás. Se hajónak, se repülőnek, semminek.

– Aztakurva.

– Pontosán. Ott ragadtunk. A faluban, ahol laktunk, mindenki összejött egy faoszlopokon álló nagy épületbe, nem mintha az meg tudta volna védeni őket a pusztulástól, csak azért, hogy ne egyedül haljanak meg, hanem a teljes törzs vagy mi legyen jelen, és támogassák egymást. Végül mi is odakeveredtünk. Azt mesélte az egyetlen nő, aki beszélt angolul közülük, hogy az egy szakrális hely, és ilyen helyzetekben a természetfeletti segítség nem árthat, ugye. Mellékesen pont összevesztünk Eddivel, mert vele még a halál torkában sem lehet csak úgy háborítatlanul lepergetni az életem filmjét, neki persze még az utolsó lélegzetével is mindenbe bele kell kötnie, szóval nem akartam pont vele kettesben elpatkolni.

– Érthető – biccentett Babi néni. Abszolút tisztában volt már Eddivel, ami felvetette a gyanút, hogy túl sok időt töltök itt, a lakása előtt, a falnak támaszkodva, ahelyett, hogy értelmes dolgokkal foglalnám el magam. Élnék, teszem azt.

– Ott volt az egész törzs, nők, férfiak, gyerekek az utolsó lélekig, és valami rituálét csináltak éppen, asztalokat hordtak középre, virágokkal pakolták meg, ilyesmi. Az angolul nagyjából beszélő nő beavatott minket is a titokba, hogy valami lakoma készülődik, de hogy utolsó vacsorának vagy a szellemeket aktivizáló szertartásnak szánják-e, az nem volt világos. Mint később kiderült, a valóság valahol a kettő között volt, mert a felszolgált húst, ami baromi finom is volt egyébként, omlós és egzotikus fűszerezésű, arra is alkalmasnak tartották, hogy akadálytalan átlépést biztosítson a szellemvilágba. Ezen persze mi csak röhögtünk Eddivel, és megállapodtunk, hogy legalább ettünk egy jót utoljára, mert igen, ekkorra már kibékültünk, ne is tessék megszólalni, tudom, micsoda következetlen picsa vagyok, Babi néni, tetszett már mondani elégszer.

– Következetlen picsa vagy, Ancsa.

– Babi néni meg képtelen kussolni, amikor kéne. Na, mindegy, a lényeg az, hogy ott álltunk, és készültünk a halálra, azaz a szellemvilágba átlépésre, de a szökőár csak nem jött. Végül mindenki elaludt, ott, egymás hegyén-hátán. Reggel, amikor felébredtünk, határozottan a földi paradicsomban, nem a túlvilágiban, mindenki rohadt vidám volt, csak a tolmácsunk zokogott. Nem értettük, miért, míg el nem mesélte, miről szólt a tegnapi esti rituálé. Áldozatot mutattak be a hagyományos ősi módon a szellemeknek, ami a jelek szerint annyira hatásos volt, hogy nemcsak az akadálytalan megboldogulásukat segítette elő, hanem magát a veszélyt is elhárította.

– És mi ezzel a gond? Ez a legjobb hír, nem?

– De igen, ezt ő is elismerte. Az viszont fájtnak – és ezt már földön magzatpózban fekvő mondta –, hogy a kisfia nélkül kell továbbélnie, mert előző este rá esett a döntés, és őt áldozták fel, majd szolgálták fel a lakomán, jól átsütve. Ősi hitük szerint ugyanis, amit amúgy már nyilván nem gyakorolnak, csak végveszély idején fordultak hozzá ismét, az emberevés az egyetlen igazolt módszer, ha valaki egyenesen az örök vadászmezőkre kíván jutni. És addig rendben is, hogy mindenkinek jutott belőle egy falat, de erre nem számított, hogy ő viszont életben marad.

Babi néni összehúzott szemekkel vizsgálgatott. Én folytattam.

– Ezért azt már el sem meséltük neki, se a törzs maradék részének, és nem csak a nyelvi nehézségek miatt, hogy a hülye Eddi valamit elbarmolt a telefonján, így rossz helyre tett minket a GPS. Ezért kapta a riasztást is a szökőárról, amelyik egyébként a megjósolt időpontban valóban letarolt egy másik szigetet, tőlünk nagyjából ezer kilométerre.

Babi néni elismerően hümmögött, apró keselyűszemeiben olyan leplezetlen elismeréssel, amit eddig kizárólag a társasház gondnoka irányában láttam megnyilvánulni nála, aki viszont legfeljebb huszonöt éves volt, és félmeztelenül takarított nyaranta a lépcsőházban.

– A jó kurva nénikédet, Ancsa – mondta végül, hosszas megfontolás után.

– Amennyiben?

– Ez meg mire volt jó?
– És Babi néni folyamatos horrorsztorijai mire jók? – szegeztem neki a kérdést, ami már régóta foglalkoztatott. – Az életkedvem is elmegy, valahányszor összeakadunk itt, ami nemritkán előfordul, tekintve, hogy itt tesszik lesben állni napszám.

Csak egy pillanatra esett zavarba, aztán öntudatosan kihúzta magát.

– Viszont az összes történetemre emlékszel így legalább. Ez kell hozzá, a kedves dolgokat az emberek azonnal elfelejtik, a borzalmak viszont megragadnak az agyukban. Talán nem örökre, de nem is törlődik azonnal, nyomtalanul.

Ezen elgondolkoztam. Nem tudtam első hallásra elvetni az elméletet.

– Mindenki nyomot akar hagyni – folytatta Babi néni zavartalanul. – És ez egy egyszerű módszer hozzá. Egyszerű, mint az emberevés, ha a szellemvilágba akarunk jutni. Csak hihetőbben kell csinálni, mert mégis, mi a szar volt ez, Ancsám? Térerő az Isten segge mögött háromszáz kilométerrel?

– Na és a Babi nénié? Kockacukor a háború végén, az éhezésben?

– Jó, ezt benéztem.

– Be. De a kifőzött csontok azért klasszak voltak. Csak a terápia mossa ki belőlem.

Babi néni szeme lángolt a büszkeségtől.

– Ugye, hogy igazam van? Mert most őszintén, melyik sztorim maradt meg leginkább benned?

– A felgyújtott kutya – válaszoltam habozás nélkül.

Babi néni felkacagott, kecsesen, kezét a szája elé kapva. Aztán királynői mozdulattal a háta mögé intett.

– Mi az? – kérdeztem.

– Bejöhetsz. Mégsem vagy te olyan reménytelen eset.

Amint beléptem mögötte a titokzatos lakásba, és a feje felett átnézve szemügyre vettem a terepet, azonnal megérteni véltem, miért nem engedett be soha senkit magához. Egyszerűen nem fértek volna be.

A lakás, ezt eddig is tudtam, legalább kétszer akkora volt, mint az enyém. És ennek a hatalmas alapterületnek minden négyzetcentimétere foglalt volt. Nem csak a polcokat, az asztalokat és a székek ülőfelületeit, de a padlót is beborították a különféle kacatok.

– Gyere csak beljebb – szólított fel Babi néni a fizika törvényeinek meghaladására.

Beljebb nyomultam egy bizonytalan állagú közlekedőfolyosón, reménykedve, hogy amit a talpam alatt enyhén süppedősnek érzek, az nem élő anyag, és soha nem is volt az. Eszembe jutottak Babi néni legvadabb horrortörténetei, és a kérdés, hogy vajon nem tartalmaztak-e nyomokban mégis igazságot, mert a lakás így, belülről olyannak tűnt, mintha Stephen King agyából pattant volna elő egy lélegző, mocorgó, mindent elnyelő, önálló életre kelt entitásként. De a borzongató érzés csak addig tartott, míg Babi néni le nem rúgott egy kupac újságot az egyik székről, és még mielőtt leültem volna a felszabadult helyre, az orrom alá nem dugta a legfelső lapszámot.

– Én vagyok – jelentette be pajkos mosollyal.

A címlapon egy nő állt, egy valódi díva, válla fehéren villant ki a ruhából, hajában szabályos egymásutánban követték egymást a hullámok, mint a Grenadine-szigeteki tengeröblökben. De a tekintete volt a legmegkapóbb, határozott kihívással nézett a kamerába, nem olyan értelemben kihívóan, ahogy a színésznők általában szoktak, hanem harcra készen. Kétségkívül Babi néni volt az.

– Érted már, mire értettem azt, hogy nyomot akarok hagyni? – suttogta a fülembe ijesztően közlelve.

Akkorát ugrottam, hogy majdnem leestem a székről.

– Babi néni színésznő volt? – kérdeztem zavaromban.

– Most is az vagyok. Ez nem múlik el. Színház az egész világ, és színész benne minden férfi és nő.

– De igazi? Mármint szerepekkel, meg...

Olyan megütközve nézett rám, hogy inkább eldugultam. Annál is inkább, mert Babi néni újabb újságokat kotort elő, és mintha műsorfüzet lenne, vagy étlap, kinyitva adta őket a kezembe, egyiket a másik után. Mindegyiken ő volt, fiatalon, ragyogóan és hullámosan.

– Babi néni inkább celeb volt – sóhajtottam, miután villámtempóban átfutottam a társasági rovatokat.

– Színésznő – erősködött. – Ezt figyelj!

Korát meghazudtoló könnyedséggel pattant fel a szoba mértani közepén álló hokedlire, anélkül, hogy a rajta kupacban álló csetresek letakarította volna, és dalra fakadt.

– Nincs korán az énekléshez? – kérdeztem, mert semmi okosabb nem jutott az eszembe.

– Csak az ilyen lefojtott hülyéknek, mint te.

– Azt tetszett mondani, hogy nem vagyok reménytelen eset.

– Nem, az nem vagy. De nem látom benned a sztárság lehetőségét sem. Mindegy, közönségnek jó leszel.

Fel akartam kelni, de a lábam alatti nyugtalanító, süppedős anyag beszíptantotta a talpamat, aztán az egész lábfejemet.

Babi néni azóta csak egyszer engedett ki a lakásából, bevásárolni. Amikor visszaértem a kifivel, a lecsópaprikával és a légfrissítővel, megígérte, hogy megtanít énekelni.

Fons Vitae

Magam sem tudtam eldönteni, hiszek-e a módszerben. Még akkor sem voltam biztos a dolgomban, amikor ott álltam a holdfényben, kezemben a játék babával.

Baljós hely volt, az erdő áthatolhatatlanul zizegett körülöttem, a fák árnyékot vetettek a tisztásra, körülöttem pedig az éjszaka hangjai: avarzörögés, baglyok rebbenése, ágak ropogása, vízcsobogás.

Én az utóbbi miatt jöttem. Arra viszont nem emlékeztem, hogyan. Autóval, busszal? A busz ilyenkor már nem járt, arról pedig nem maradt emlékem, hogy vezettem volna. Az utóbbi pár óra teljesen kiesett, valahogy mégis ide találtam, talán gyalog, egyenesen fel a hegyoldalra, keresztül árkon-bokron, mint egy zarándok.

Egy zárt facebook-csoportban hallottam először híret a Disznófó-forrásnak. Ha nem jön a baba, ez volt a csoport neve, és olyan nők alkották, akik már mindenem túl voltak, ideértve a beültetéseket és a világ összes elképzelhető és elképzelhetetlen alternatív gyógymódját. Első hallásra elég vad ötletnek tűnt, hogy az Élet forrása pont a XII. kerületben fakad, de jobban belegondolva semmivel sem hangzott nagyobb hülyeségnek a Föld szívénel, ami pedig köztudomásúlag ott dobog a Pilisben. Pár kósza poszt önmagában persze nem győzött volna meg, de voltak képek is. Képek, gyerekekről. Gyönyörű, egészséges kisbabákról, akik anyjuk karjában mosolyogtak, és ők visszamosolyogtak rájuk, hosszú évek reménytelen próbálkozása után végre felhőtlenül.

34

A gyerekek egytől egyig hasonlítottak egymásra. Az arcukról hiányzott minden szabálytalanság, sem egy ferde orr, sem egy vicces vitorlafül, de még egy enyhe kancsalság sem különböztette meg őket, ami persze nem volt gond, épp hogy nagy jövőt jósolt nekik a modellszakmában, csak feltűnt. Követve a trendet, én is minőségi kézműves terméket választottam, nem igénytelenül nyakiglábra fröccsöntött hajas babát, hanem élethű csecsemőt, akinek még a szempillái is organikus anyagból készültek a használati utasítás szerint.

Nem akartam tovább húzni az időt. Tilosban jártam, az Élet forrását valamikor bekerítették, és én éppen egycsodányi vízmennyiséget készültem eltulajdonítani belőle.

Nagy levegőt vettem, és határozott mozdulattal a vadkanfejre formázott csurgó alá tartottam a babát. Először nem történt semmi. Aztán lassan elkezdtek fényesedni a szemei, visszatükrözve a hold fényét, ezüstösen kavarogva, mint a teremtés lehelete az őslevesben valamikor régen, egyre gyorsuló örvénylésben, egészen addig a pontig, ahol a semmi valamivé lényegül át.

Amikor felsírt, majdnem elhajítottam. Pár másodperccel később pedig, amikor az összes anyai hormon egyszerre ütött be, olyan erővel szorítottam magamhoz, hogy attól féltem, kárt teszek benne. Mélyeket lélegeztem, lerogytam a forrás mellé, és próbáltam lehiggadni.

Eddig jó, de most mihez kezdjek vele? Nem állíthatok be csak úgy egy gyerekkel a semmiből. Hallgatnom kellett volna a csoporttársakra, hiszen egyértelműen odaírták, hogy a forráshoz járulás előtt el kell játszani egy elhúzódo terheességét. Ehhez viszont hinnem kellett volna abban, hogy a módszer működik, olyan magától értetődő bizonyossággal, ahogy a fecske építi a fészket az eresz alá.

A hit. Mindig ide térek vissza. Csak a hit segíthetett volna a meggyőző színlelésben, és egy lendülettel átjutnom a halál árnyékának völgyén.

Úgy határoztam, hogy a férjemnek kénytelen leszek megmutatni, akár tetszik, akár nem. Nem éjszakázhatok egy újszülöttel a budai hegyekben, bármilyen csodás körülmények közt jött is a világra. Hazaérvén egyből a kezébe adtam, a tiéd, mondtam, és ő a kezdeti megrökönyödést követően kellőképpen meghatottnak tűnt. Amikor azt is hozzátettem, hogy utána gondoltam elnevezni, Andrisnak, mint minden férfiági felmenőt a családjában, a fejem mertem volna tenni rá, hogy jó apa válik belőle.

A transzban töltött, öntudatlan hegymászás annyira kimerített, hogy gyorsan álomba merültem. Pár óra múlva arra riadtam, hogy emberek állnak az ágyam mellett.

– Igen, kétségtelenül ez a János kórház csecsemőosztályáról elrabolt gyerek – mondta az egyik a férjemnek. – Nézze, még a karszalag is rajta van.

– András – sóhajtott a férjem. – Tudom. Nézze, láttam a hírt, és egyből hívtam önöket. De fontos tudnia, hogy a feleségem nem akart rosszat. Nem volt teljesen magánál, amikor elhozta.

– Mit? – nyögtem, és fel is ültem, olyan gyorsan, ahogy tőlem telt. – Semmit nem hoztam el sehonnan! Ő egy játék baba!

A rendőr és a férjem jelentőségteljes pillantást váltottak.

– Hölgyem, a kórház biztonsági kamerája is rögzítette.

Kérésemre meg is mutatta a felvételt a telefonján. De én akkor sem hittem el. Képtelen voltam az ő verziójában hinni, én abban hittem, hogy az élet elzárhatatlanul áramlik, kifolyik azon a disznófejen, és mindenki szabadon vehet belőle, olyan magától értetődő bizonyossággal, mint ahogy a Galileai-tó partján mindenkinek jutott a kenyérből és a halból. Ezt neki is elmondtam, persze. Hozzátettem azt is, hogy a felvétel alapján is egyértelmű, hogy nem voltam beszámítható állapotban, hiszen úgy mozgok, mint egy alvajáró, és ez minden bizonnyal az új hormonyógyszereimnek volt köszönhető. Említette is a nőgyógyász, hogy előfordulhat ilyen mellékhatás, de milyen nem, ugye, már mindent ráírnak a betegtájékoztatóra, nehogy bepereljék őket, olvassák el nyugodtan, én már megtettem.

Felvették az adataimat, és további kérdések nélkül távoztak.

A fiamat magukkal vitték. Nekem csak a hit maradt. A hit, ami segít a meggyőző színlelésben, minden egyes rohadt nap, amikor a halál árnyékának völgyében járok, kiszáradt csontok között, terméketlen, meggyötört, rögökre töredezett földön. Mindig ide térek vissza.